

2. Charakteristika navržených variant vymezení venkova

Pro účely této pilotní publikace bylo v základní části zvoleno šest způsobů vymezení venkovského prostoru, přičemž je na čtenáři, aby sám posoudil, která z těchto variant mu nejvíce vyhovuje. Autoři publikace si plně uvědomují, že žádná z těchto variant není ideální a každá varianta má svá negativa. Jednotlivé varianty jsou spíše příspěvkem do diskuse na téma vymezení venkovského prostoru než ambicí najít jediný správný způsob řešení této problematiky. **Vymezení bylo provedeno na úrovni obcí.** Všechny varianty vycházejí z počtů obyvatel, ploch a statutů obcí k 1. 1. 2007. Jednotlivé varianty byly definovány následovně:

1. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel

Tato varianta zohledňuje pouze velikost obce. Není brán zřetel na hustotu obyvatelstva, charakter zástavby, na statut obce dle zákona o obcích ani jiné charakteristiky či ukazatele. Výhodou je jednoduchost a jednoznačnost tohoto výběru. Nevýhodou je, že takto zvolená hranice je umělá a nemusí vždy odpovídat realitě.

2. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu obyvatelstva menší než 100 obyvatel/km²

Druhá varianta pomocí užití kombinace dvou ukazatelů více specifikuje podmínky pro výběr obcí, které lze považovat za venkov. Díky podmínce hustoty obyvatelstva jsou vybrány pouze řídce osídlené obce. Dolní hranice stavu obyvatel obce zaručuje, že do výběru jsou zahrnuty i malé obce s malou katastrální výměrou. Horní hranice stavu obyvatel obce zároveň zaručuje, že do výběru nejsou zahrnuty obce, které sice mají počet obyvatel odpovídající městskému prostoru, avšak díky velké katastrální výměře by byly zahrnuty mezi venkovské obce.

3. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu obyvatelstva menší než 150 obyvatel/km²

Třetí varianta vychází ze stejné metodiky výběru jako varianta druhá. Jediným rozdílem je, že byla pozměněna vstupní podmínka hustoty obyvatelstva u obcí ve velikostní skupině mezi 1 000 a 3 000 obyvatel z původních 100 obyvatel/km² na 150 obyvatel/km².

4. Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města³

Toto vymezení se striktně drží platných právních norem České republiky a jako venkovský prostor vymezuje všechny obce s obecním úřadem. Do této kategorie byly navíc zahrnuty všechny obce s úřadem městyse a vojenské újezdy.

5. Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města⁴

Pátá varianta vychází z hierarchie správní struktury státu. Předpokladem pro toto vymezení je skutečnost, že obce s pověřeným obecním úřadem jsou vždy středisková sídla určitého významu, která nelze považovat za venkov. Podmínka výběru je s ohledem na velikost, výjimečnost a význam Prahy doplněna o tento sídelní celek, který není obcí s pověřeným obecním úřadem.

6. Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst

Tato metoda regionalizace venkova vychází z předpokladu, že venkovem nejsou jednak obce nad 2 000 obyvatel (stejně jako u první varianty), a dále z předpokladu, že sídla v zázemí velkých měst nelze taktéž považovat za venkovská. Zatímco první podmínka jednoznačně platí pro celé území státu, druhá podmínka je specifikována s ohledem na velikost měst, v jejichž zázemí obce leží. Expertní metodou byly stanoveny hraniční silniční vzdálenosti, v jejichž dosahu jsou obce ještě považovány za sídla ležící v příměstské zóně a nikoliv za venkov. Jejich přehled je uveden v následující tabulce.

Seznam měst, hraniční silniční vzdálenosti a počet obcí v příměstských zónách (varianta 6)⁵⁾

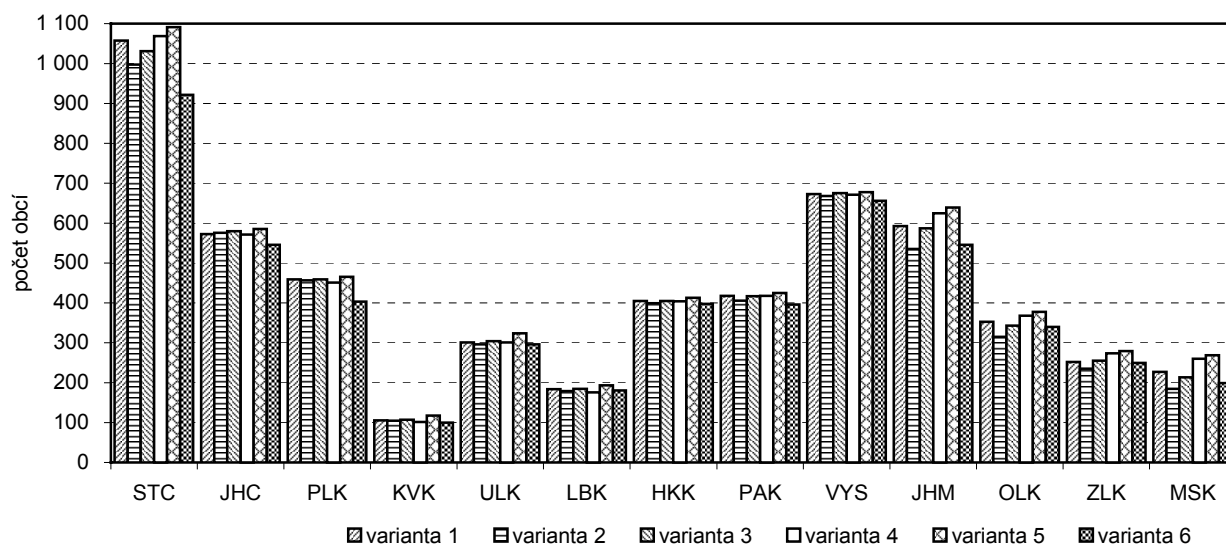
Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí	Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí	Město	Vzdálenost (km)	Počet obcí
Praha	30	160	Ústí nad Labem	10	8	Olomouc	10	17
Brno	20	58	Liberec	10	5	Zlín	10	4
Ostrava	20	46	Hradec Králové	10	8	Jihlava	10	18
Plzeň	20	71	Pardubice	10	27	Karlovy Vary	10	10
České Budějovice	10	30						

⁵⁾ počty obcí jsou včetně krajských měst (jader jednotlivých zón)

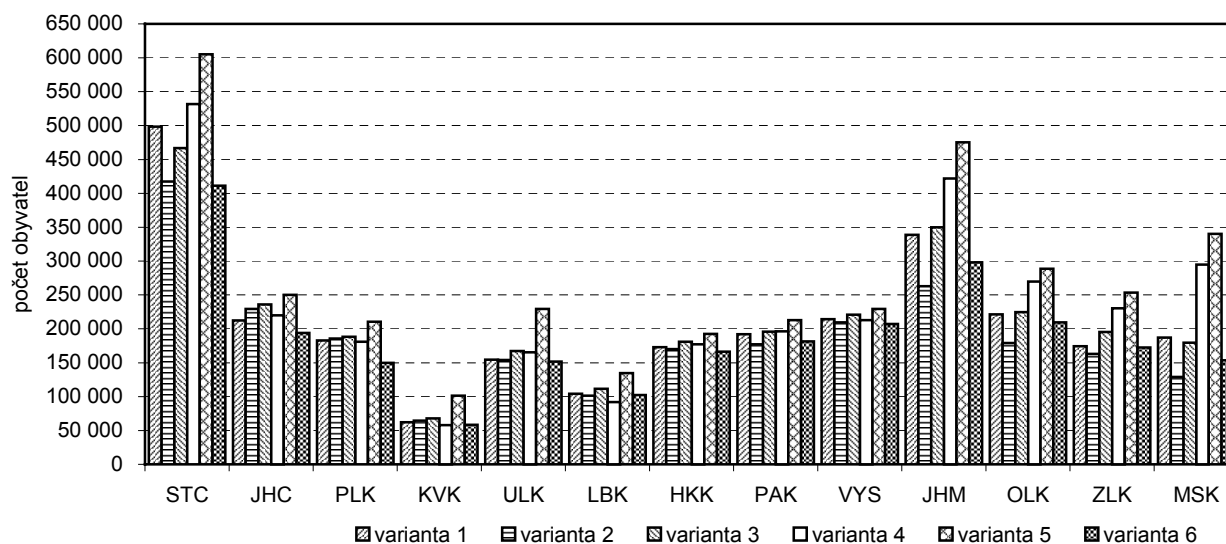
³ Podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

⁴ Podle zákona č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností, ve znění pozdějších předpisů, a zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

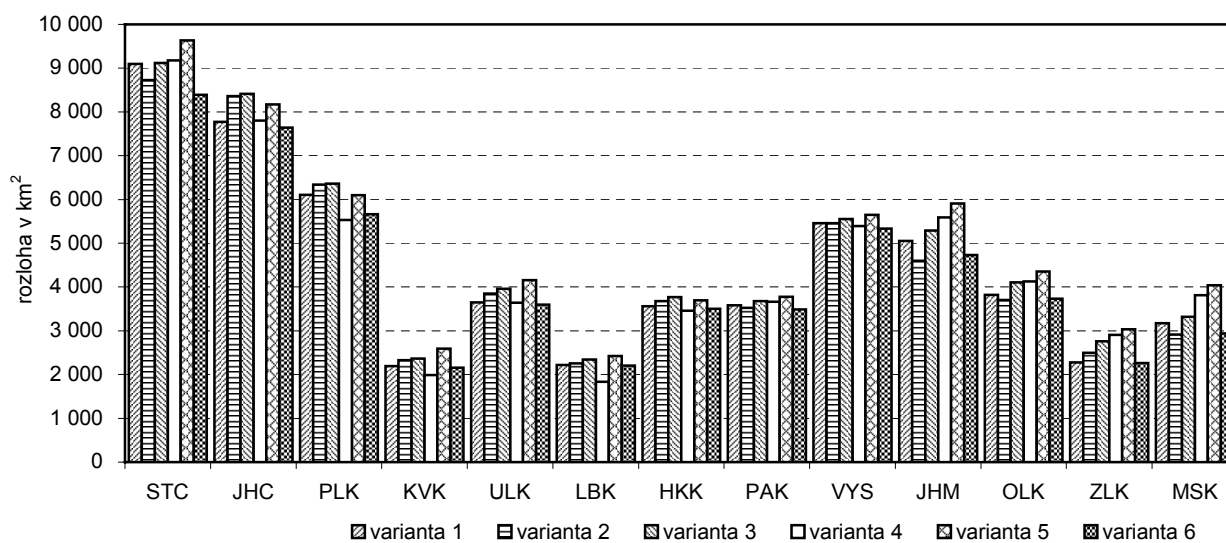
Graf 2.1 Počet obcí venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Graf 2.2 Počet obyvatel venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Graf 2.3 Rozloha venkovského prostoru k 1. 1. 2007

Pro jednotlivé varianty byly zpracovány kartogramy a tabulky se základními ukazateli osídlení v kraji i celé České republice, které zobrazují, jak se hodnoty těchto charakteristik mění s ohledem na různá vymezení venkovského prostoru.

Pokud budeme vycházet z námi navržených variant, žije v České republice na venkově přibližně 2,4 až 3,5 mil. obyvatel, tedy mezi 23,7 % a 34,3 % celkové populace. Venkovský prostor zabírá v závislosti na zvolené variantě 70,5 % až 80,6 % celkové výměry České republiky a počet venkovských obcí dosahuje 83,7 % až 93,8 % z celkového počtu obcí. Nejvyšší počet obyvatel byl do oblasti venkova zařazen ve variantě 5 (3 523,5 tis. obyvatel) a nejnižší ve variantě 2 (2 442,5 tis. obyvatel). Nejvyšší výměru venkovského prostoru a počet obcí v něm vykazuje varianta 5 (6 353 tis. ha a 5 860 obcí); naproti tomu do varianty 6 bylo zařazeno pouze 5 233 obcí s celkovou výměrou 5 563 tis. ha.

V Libereckém kraji podle jednotlivých variant vymezení žije na venkově od 91 628 obyvatel ve variantě 4 do 134 604 obyvatel ve variantě 5, což představuje 21,3 % (o 8,4 procentního bodu pod republikovou hodnotou) a 31,2 % obyvatel kraje (o 3,1 procentních bodů pod republikovou hodnotou). Výměra venkovského prostoru se v kraji pohybuje od 183 081 ha ve variantě 4 do 242 365 ha ve variantě 5, což představuje 57,9 % až 76,6 % celkové rozlohy Libereckého kraje. Uvedené hodnoty jsou o 16,8, resp. 4,0 procentní body nižší než v celé republice. Z celkového počtu 215 obcí jich lze 176 ve variantě 4 až 194 ve variantě 5 považovat za venkovské. Podíl venkovských obcí tak v kraji dosahuje 81,9 % až 90,2 %, což znamená o 9,2, resp. 3,6 procentních bodů nižší podíly než je podíl venkovských obcí podle příslušných variant v České republice. Při vymezování venkovského prostoru bylo v Libereckém kraji dosaženo minimálních hodnot všech tří sledovaných ukazatelů ve variantě 4, zatímco maxima ve variantě 5. Ve srovnání s celou republikou najdeme shodu v dosažení maximálních hodnot ukazatelů při vymezení venkova u varianty 5, ale minimální hodnoty v úhrnu republiky byly zjištěny v počtu obcí a výměry ve variantě 6 a v počtu obyvatel ve variantě 2. Pokud bychom pro srovnání použili údaje za Českou republiku bez Hlavního města Prahy, nastala by změna pouze v nejnižším počtu obyvatel venkova, který byl v tomto vymezení patřil rovněž do varianty 6 spolu s počtem obcí i výměrou venkovského prostoru. Z úrovně sledovaných ukazatelů při vymezení venkova a jejich podílů na krajském či republikovém úhrnu můžeme považovat Liberecký kraj za méně venkovský než celé území České republiky.

Varianty venkovského prostoru podle počtu obcí, obyvatelstva a velikosti území

stav k 1. 1. 2007

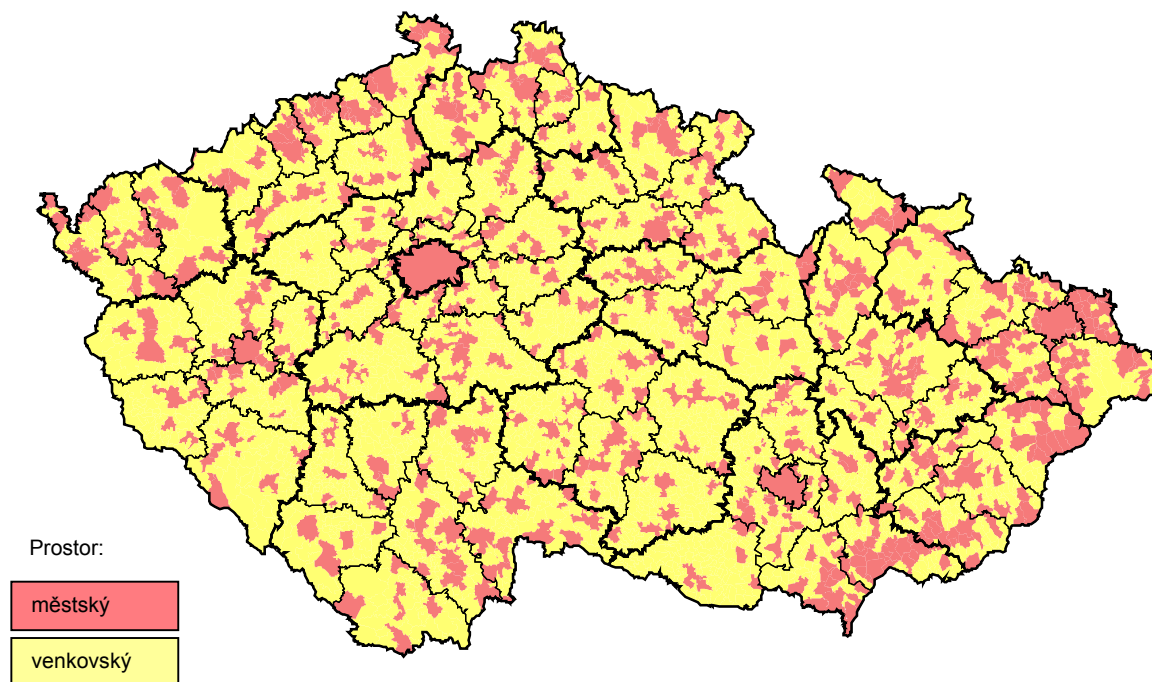
		v tom varianta venkovského prostoru					
		1	2	3	4	5	6
		obce do 2 tis. obyvatel	obce do 1 tis. obyvatel + obce do 3 tis. obyvatel s hustotou menší než 100 obyvatel na 1 km ²	obce do 1 tis. obyvatel + obce do 3 tis. obyvatel s hustotou menší než 150 obyvatel na 1 km ³	obce, které neměly k 31. 12. 2006 statut města	obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem	obce do 2 tis. obyvatel bez obcí v zázemí krajských měst
		Česká republika					
Počet obcí	celkem	6 249	5 602	5 354	5 562	5 690	5 860
	v %	100,0	89,6	85,7	89,0	91,1	93,8
Počet obyvatel	celkem	10 287 189	2 714 859	2 442 517	2 784 978	3 051 437	3 523 510
	v %	100,0	26,4	23,7	27,1	29,7	34,3
Výměra (ha)	celkem	7 886 702	5 795 824	5 823 714	6 104 348	5 891 959	6 353 170
	v %	100,0	73,5	73,8	77,4	74,7	80,6
		Česká republika bez Hlavního města Prahy					
Počet obcí	celkem	6 248	5 602	5 354	5 562	5 690	5 860
	v %	100,0	89,7	85,7	89,0	91,1	93,8
Počet obyvatel	celkem	9 099 063	2 714 859	2 442 517	2 784 978	3 051 437	3 523 510
	v %	100,0	29,8	26,8	30,6	33,5	38,7
Výměra (ha)	celkem	7 837 093	5 795 824	5 823 714	6 104 348	5 891 959	6 353 170
	v %	100,0	74,0	74,3	77,9	75,2	81,1
		Liberecký kraj					
Počet obcí	celkem	215	184	179	185	176	194
	v %	100,0	85,6	83,3	86,0	81,9	90,2
Počet obyvatel	celkem	430 774	103 982	101 244	111 742	91 628	134 604
	v %	100,0	24,1	23,5	25,9	21,3	31,2
Výměra (ha)	celkem	316 296	221 795	225 914	234 665	183 081	242 365
	v %	100,0	70,1	71,4	74,2	57,9	76,6

2.1. Varianta 1

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel.

Tato varianta zohledňuje pouze velikost obce. Není brán zřetel na hustotu obyvatelstva, charakter zástavby, na statut obce dle zákona o obcích ani jiné charakteristiky či ukazatele. Výhodou je jednoduchost a jednoznačnost tohoto výběru. Nevýhodou je, že takto zvolená hranice je umělá a nemusí vždy odpovídat realitě.

Česká republika – varianta 1

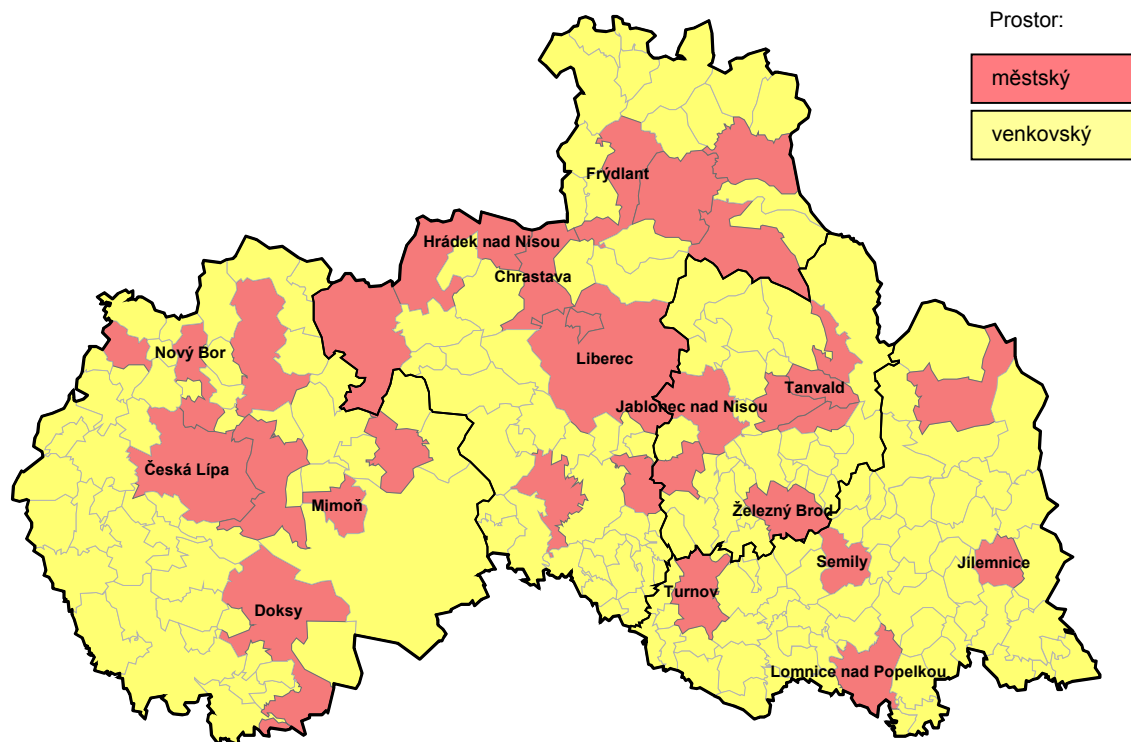

Tab. 2.1 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 1

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 602	89,6	10 287 189	2 714 859	26,4	7 886 702	5 795 824	73,5
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 602	89,7	9 099 063	2 714 859	29,8	7 837 093	5 795 824	74,0
Středočeský	1 146	1 058	92,3	1 175 254	498 325	42,4	1 101 473	909 560	82,6
Jihočeský	623	573	92,0	630 006	212 335	33,7	1 005 688	777 575	77,3
Plzeňský	501	459	91,6	554 537	182 858	33,0	756 108	610 514	80,7
Karlovarský	132	106	80,3	304 602	62 248	20,4	331 455	219 200	66,1
Ústecký	354	301	85,0	823 265	154 354	18,7	533 453	364 867	68,4
Liberecký	215	184	85,6	430 774	103 982	24,1	316 296	221 795	70,1
Královéhradecký	448	405	90,4	549 643	173 005	31,5	475 838	356 025	74,8
Pardubický	451	418	92,7	507 751	192 283	37,9	451 859	357 858	79,2
Vysočina	704	673	95,6	511 645	214 362	41,9	679 563	546 035	80,4
Jihomoravský	673	593	88,1	1 132 563	338 768	29,9	719 630	505 388	70,2
Olomoucký	398	353	88,7	639 894	221 162	34,6	526 677	381 745	72,5
Zlínský	304	252	82,9	589 839	174 369	29,6	396 354	227 879	57,5
Moravskoslezský	299	227	75,9	1 249 290	186 808	15,0	542 698	317 384	58,5

Liberecký kraj – varianta 1

Podle této varianty vymezení se mezi venkovské obce Libereckého kraje řadí 184 obcí, tj. 85,6 % jejich celkového počtu. Ve venkovském prostoru tak žije 103 982 obyvatel kraje (24,1 % z celkového počtu) a jeho celková rozloha zaujímá 2 218 km² (70,1 % území kraje). Procentní zastoupení venkovských obcí v Libereckém kraji je o 4,0 procentní body pod republikovou úrovní, podíl obyvatel je ve srovnání s Českou republikou nižší o 2,3 procentní body a podíl výměry je nižší o 3,4 procentní body.

Mezi venkovské obce Libereckého kraje se tak zařadila i města Dubá, Harrachov, Jablonec nad Jizerou, Lučany nad Nisou, Osečná, Ralsko, Rovensko pod Troskami, Vysoké nad Jizerou a Žandov a také oba městyse Holany a Zásada. Naopak do městského prostoru se podle této definice zařadila i obec Stráž nad Nisou, která nevlastní statut města ani městyse.

Při srovnání 13 krajů České republiky, bez Hlavního města Prahy, se Liberecký kraj vymezením venkovského prostoru podle této varianty podílem venkovských obcí řadí na 9. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích na 10. místo a rozlohou na 9. místo.

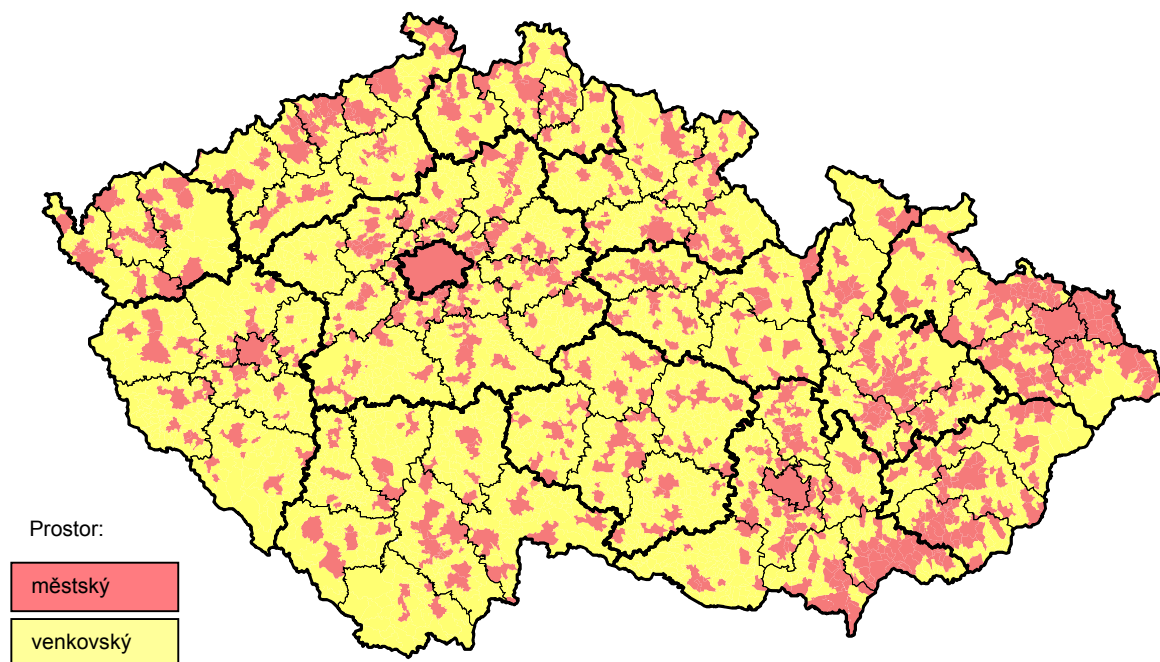
Nejvyšší podíl venkovských obcí se pak nachází v kraji Vysočina (95,6 %) a nejnižší v Moravskoslezském kraji (75,9 %). V Moravskoslezském kraji žije na území venkovského prostoru i nejnižší podíl obyvatel (15,0 %), relativně nejvíce obyvatel pak žije ve venkovských obcích Středočeského kraje (42,4 %). Nejmenší rozlohu zaujímají v souhrnu venkovské obce v mezikrajském srovnání 13 krajů ve Zlínském kraji (57,5 %) a naopak největší v kraji Středočeském (82,6 %).

2.2. Varianta 2

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu obyvatelstva menší než 100 obyvatel/km².

Druhá varianta pomocí užití kombinace dvou ukazatelů více specifikuje podmínky pro výběr obcí, které lze považovat za venkov. Díky podmínce hustoty obyvatelstva jsou vybrány pouze řídce osídlené obce. Dolní hranice stavu obyvatel obce zaručuje, že do výběru jsou zahrnuty i malé obce s malou katastrální výměrou. Horní hranice stavu obyvatel obce zároveň zaručuje, že do výběru nejsou zahrnuty obce, které sice mají počet obyvatel odpovídající městskému prostoru, avšak díky velké katastrální výměře by byly zahrnuty mezi venkovské obce.

Česká republika – varianta 2

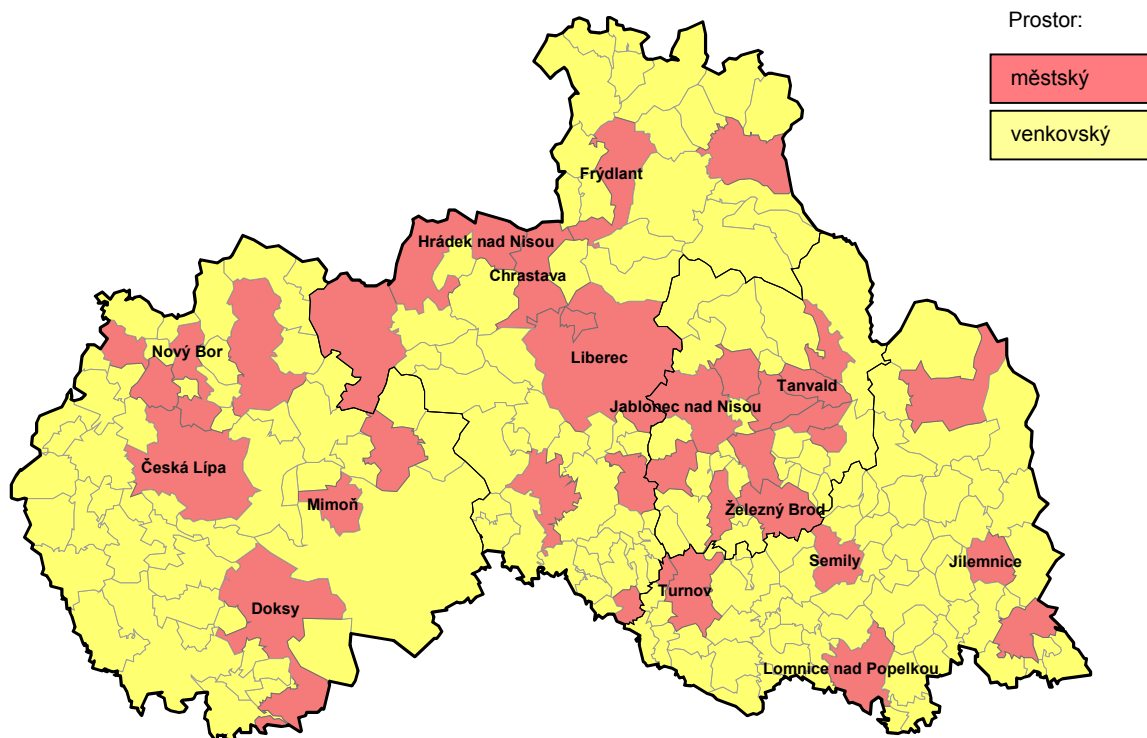

Tab. 2.2 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 2

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 354	85,7	10 287 189	2 442 517	23,7	7 886 702	5 823 714	73,8
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 354	85,7	9 099 063	2 442 517	26,8	7 837 093	5 823 714	74,3
Středočeský	1 146	998	87,1	1 175 254	417 410	35,5	1 101 473	872 885	79,2
Jihočeský	623	576	92,5	630 006	229 247	36,4	1 005 688	836 052	83,1
Plzeňský	501	457	91,2	554 537	185 607	33,5	756 108	634 094	83,9
Karlovarský	132	105	79,5	304 602	64 354	21,1	331 455	233 237	70,4
Ústecký	354	296	83,6	823 265	153 963	18,7	533 453	384 866	72,1
Liberecký	215	179	83,3	430 774	101 244	23,5	316 296	225 914	71,4
Královéhradecký	448	399	89,1	549 643	169 934	30,9	475 838	367 579	77,2
Pardubický	451	406	90,0	507 751	177 334	34,9	451 859	352 335	78,0
Vysočina	704	668	94,9	511 645	209 377	40,9	679 563	545 944	80,3
Jihomoravský	673	535	79,5	1 132 563	262 851	23,2	719 630	459 833	63,9
Olomoucký	398	315	79,1	639 894	179 029	28,0	526 677	370 415	70,3
Zlínský	304	235	77,3	589 839	163 147	27,7	396 354	249 317	62,9
Moravskoslezský	299	185	61,9	1 249 290	129 020	10,3	542 698	291 243	53,7

Liberecký kraj – varianta 2

V souladu s touto variantou vymezení je mezi venkovské obce Libereckého kraje zařazeno 179 obcí (83,3 % jejich celkového počtu), ve kterých na rozloze 2 259 km² (71,4 % území kraje) žije 101 244 obyvatel (23,5 % z celkového počtu). Při porovnání s údaji o venkovském prostoru za celou Českou republiku je patrné, že v Libereckém kraji je procentní zastoupení venkovských obcí o 2,4 procentní body nižší, podíl jejich obyvatel o 0,2 procentních bodů nižší a nakonec tyto obce zaujímají o 2,4 procentních bodů menší rozlohu než je celorepublikový průměr.

Do venkovského prostoru Libereckého kraje se tak řadí i města Dubá, Harrachov, Hejnice, Jablonec nad Jizerou, Osečná, Ralsko, Raspenava, Rovensko pod Troskami, Vysoké nad Jizerou, Zákupy a Žandov a oba městyse Holany a Zásada. V souladu s definicí vymezení městského prostoru se mezi 36 městských obcí řadí i obce Malá Skála, Ohrazenice, Pěnčín (okres Jablonec nad Nisou), Plavy, Příšovice, Skalice u České Lípy, Stráž nad Nisou a Studenec, které nemají statut města ani městyse.

Mezi 13 kraji České republiky, bez Hlavního města Prahy, se Liberecký kraj, při použití tohoto přístupu k vymezení venkovského prostoru, zařadil podílem venkovských obcí na 8. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích na 9. místo a rozlohou na 8. místo.

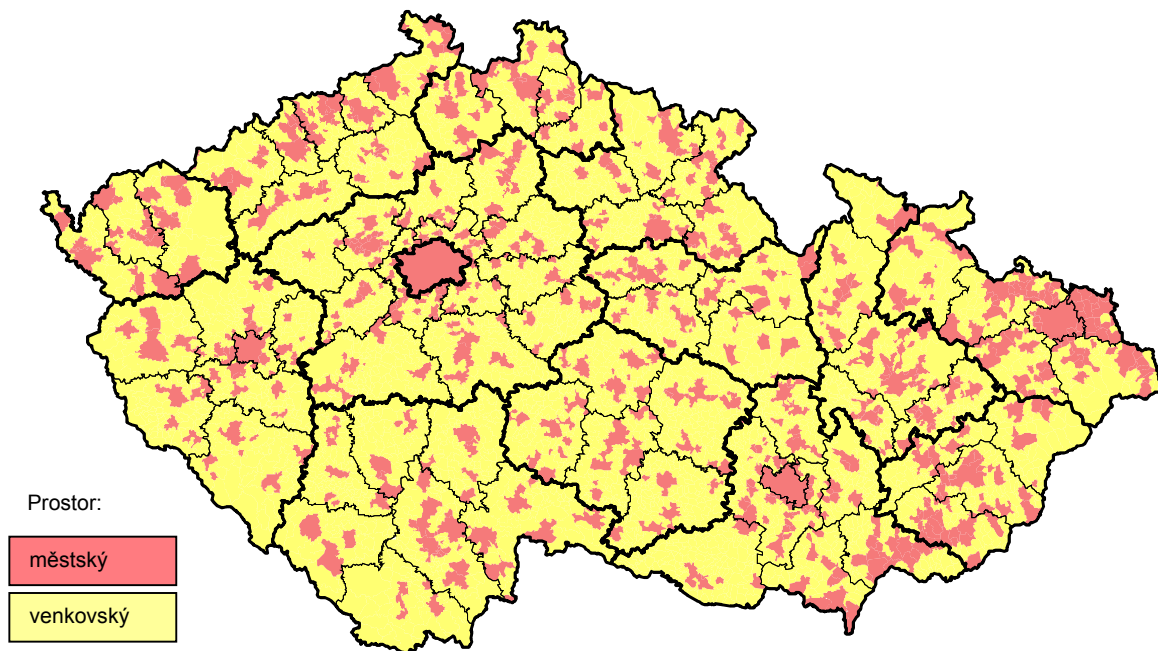
Nejvyšší podíl venkovských obcí se nachází v kraji Vysočina (94,9 %) a nejnižší v Moravskoslezském kraji (61,9 %), obdobně jako u varianty 1 v Moravskoslezském kraji žije na území venkovského prostoru i nejnižší podíl obyvatel (10,3 %), relativně nejvíce obyvatel pak žije ve venkovských obcích Vysočiny (40,9 %). Nejmenší rozlohu mezi sledovanými 13 kraji zaujímají v souhrnu opět venkovské obce Moravskoslezského kraje (53,7 %) a naopak největší tyto obce z Plzeňského kraje (83,9 %).

2.3. Varianta 3

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 1 000 obyvatel a dále obce s velikostí do 3 000 obyvatel, které mají hustotu obyvatelstva menší než 150 obyvatel/km².

Třetí varianta vychází ze stejné metodiky výběru jako varianta druhá. Jediným rozdílem je, že byla pozměněna vstupní podmínka hustoty obyvatelstva u obcí ve velikostní skupině mezi 1 000 a 3 000 obyvatel z původních 100 obyvatel/km² na 150 obyvatel/km².

Česká republika – varianta 3

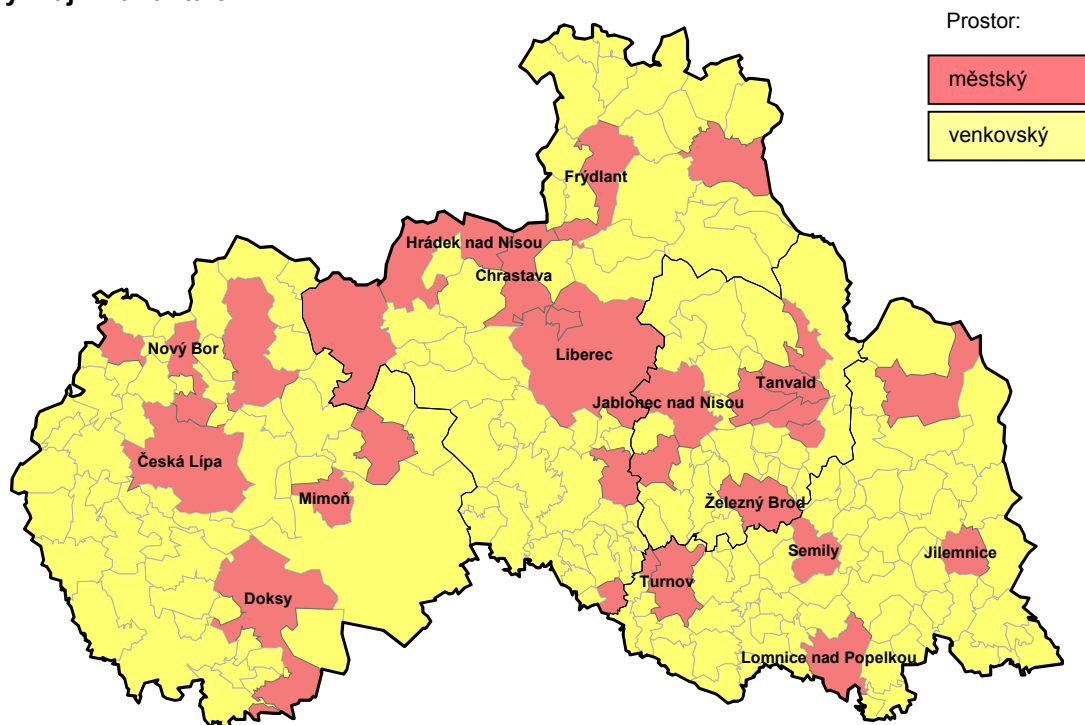

Tab. 2.3 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 3

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 562	89,0	10 287 189	2 784 978	27,1	7 886 702	6 104 348	77,4
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 562	89,0	9 099 063	2 784 978	30,6	7 837 093	6 104 348	77,9
Středočeský	1 146	1 031	90,0	1 175 254	466 804	39,7	1 101 473	912 181	82,8
Jihočeský	623	580	93,1	630 006	236 020	37,5	1 005 688	841 675	83,7
Plzeňský	501	459	91,6	554 537	188 249	33,9	756 108	636 241	84,1
Karlovarský	132	107	81,1	304 602	68 044	22,3	331 455	236 321	71,3
Ústecký	354	304	85,9	823 265	167 013	20,3	533 453	395 905	74,2
Liberecký	215	185	86,0	430 774	111 742	25,9	316 296	234 665	74,2
Královéhradecký	448	405	90,4	549 643	181 003	32,9	475 838	376 921	79,2
Pardubický	451	417	92,5	507 751	195 717	38,5	451 859	367 576	81,3
Vysočina	704	675	95,9	511 645	220 673	43,1	679 563	555 424	81,7
Jihomoravský	673	587	87,2	1 132 563	349 786	30,9	719 630	529 455	73,6
Olomoucký	398	343	86,2	639 894	224 869	35,1	526 677	410 144	77,9
Zlínský	304	255	83,9	589 839	195 466	33,1	396 354	276 029	69,6
Moravskoslezský	299	214	71,6	1 249 290	179 592	14,4	542 698	331 811	61,1

Liberecký kraj – varianta 3

Vymezení venkovského prostoru v této variantě a variantě 2 je velice podobné. Vyšší hodnota hustoty obyvatelstva, která je jedním z kritérií začlenění obce do jednoho ze sledovaných prostorů však způsobila, že v Libereckém kraji se mezi venkovské obce řadí méně obcí než při použití varianty 2. Podle této varianty je mezi venkovské obce Libereckého kraje zahrnuto 185 obcí (86,0 % jejich celkového počtu), ve kterých má své bydliště 111 742 obyvatel (25,9 % z celkového počtu) a jejich celková rozloha zaujímá 2 347 km² (74,2 % území kraje). Zastoupení venkovských obcí v Libereckém kraji je o 3,0 procentní body pod republikovou úrovní, podíl obyvatel je ve srovnání s Českou republikou nižší o 1,2 procentní body a podíl výměry je nižší o 3,2 procentní body.

Do takto vymezeného venkovského prostoru Libereckého kraje patří i města Český Dub, Dubá, Harrachov, Hejnice, Jablonec nad Jizerou, Lučany nad Nisou, Osečná, Ralsko, Raspenava, Rovensko pod Troskami, Vysoké nad Jizerou, Zákupy a Žandov a také oba městyse Holany a Zásada. Naopak do městského prostoru se podle této definice zařadily obce Ohrazenice, Plavy, Příšovice a Stráž nad Nisou, které nemají statut města ani městyse.

Liberecký kraj se při porovnání 13 krajů České republiky, bez Hlavního města Prahy, v souladu s touto metodou vymezení venkovského prostoru zařadil podílem počtu venkovských obcí na 9. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích na 10. místo a rozlohou opět na 9. místo.

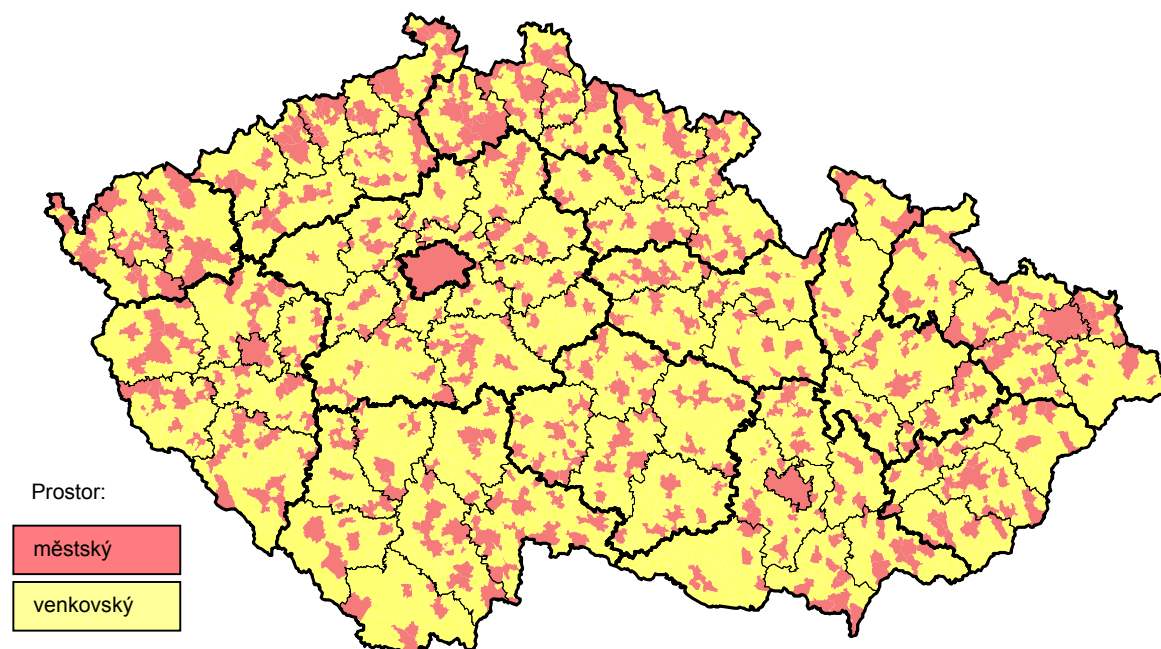
Nejvyšší a nejnižší podíly venkovských obcí dosáhly stejně jako ve variantě 2 kraj Vysočina (95,9 %) a Moravskoslezský kraj (71,6 %). Tyto dva kraje vykázaly rovněž nejvyšší a nejnižší podíl obyvatel žijících ve venkovských obcích z jejich celkového počtu (Vysočina – 43,1 %, Moravskoslezský kraj – 14,4 %). Nejvyšší a nejnižší podíl výměry venkovského prostoru na celkové rozloze kraje dosáhly opět jako ve variantě 2 Plzeňský kraj (84,1 %) a Moravskoslezský kraj (61,1 %).

2.4. Varianta 4

Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nemají statut města.

Toto vymezení se striktně drží platných právních norem České republiky a jako venkovský prostor vymezuje všechny obce s obecním úřadem. Do této kategorie byly navíc zahrnuty všechny obce s úřadem městyse a vojenské újezdy.

Česká republika – varianta 4

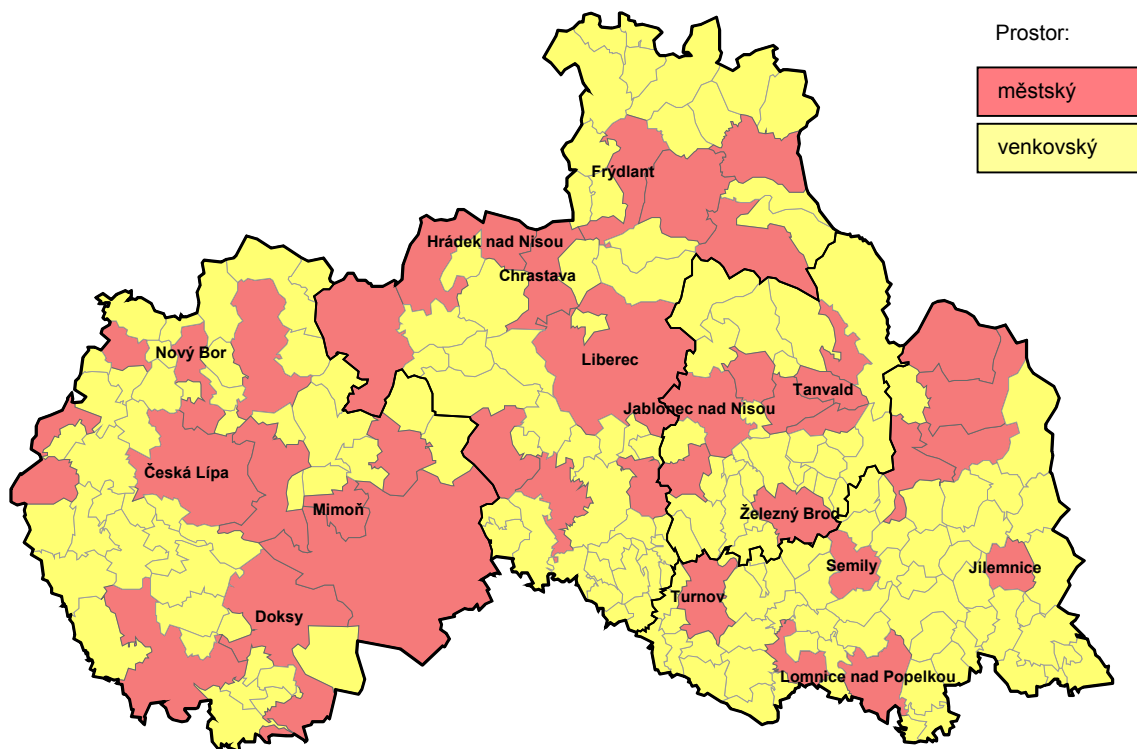

Tab. 2.4 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 4

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 690	91,1	10 287 189	3 051 437	29,7	7 886 702	5 891 959	74,7
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 690	91,1	9 099 063	3 051 437	33,5	7 837 093	5 891 959	75,2
Středočeský	1 146	1 069	93,3	1 175 254	531 745	45,2	1 101 473	918 054	83,3
Jihočeský	623	571	91,7	630 006	219 996	34,9	1 005 688	780 006	77,6
Plzeňský	501	451	90,0	554 537	180 855	32,6	756 108	553 478	73,2
Karlovarský	132	102	77,3	304 602	57 749	19,0	331 455	198 712	60,0
Ústecký	354	301	85,0	823 265	165 448	20,1	533 453	363 934	68,2
Liberecký	215	176	81,9	430 774	91 628	21,3	316 296	183 081	57,9
Královéhradecký	448	404	90,2	549 643	177 086	32,2	475 838	345 714	72,7
Pardubický	451	418	92,7	507 751	196 531	38,7	451 859	366 080	81,0
Vysočina	704	671	95,3	511 645	213 051	41,6	679 563	539 361	79,4
Jihomoravský	673	625	92,9	1 132 563	422 110	37,3	719 630	559 107	77,7
Olomoucký	398	368	92,5	639 894	269 977	42,2	526 677	412 818	78,4
Zlínský	304	274	90,1	589 839	230 371	39,1	396 354	290 067	73,2
Moravskoslezský	299	260	87,0	1 249 290	294 890	23,6	542 698	381 547	70,3

Liberecký kraj – varianta 4

Podle této varianty vymezení se mezi venkovské obce Libereckého kraje řadí 176 obcí (81,9 % jejich celkového počtu). Ve venkovském prostoru tak žije 91 628 obyvatel kraje (21,3 % z celkového počtu) a jeho celková rozloha zaujímá 1 831 km² (57,9 % území kraje). Ze všech hodnocených šesti variant vymezení je takto definovaný venkovský prostor počtem obcí, obyvatel i svojí výměrou nejmenší. Procentní podíl venkovských obcí v Libereckém kraji je o 9,2 procentní body pod republikovou úrovní, podíl obyvatel je ve srovnání s Českou republikou nižší o 8,4 procentní body a podíl výměry na celkové rozloze kraje dokonce o 16,8 procentních bodů nižší.

V souladu s definicí vymezení městského prostoru jsou do této skupiny obcí zahrnuty pouze obce se statutem města. Městský prostor Libereckého kraje je tedy tvořen 39 městy, včetně Lučan nad Nisou, Osečné a Ralska, které obdržely statut města ve druhé polovině roku 2006.

Mezi 13 kraji České republiky, bez Hlavního města Prahy, se Liberecký kraj podle této varianty vymezení venkovského prostoru zařadil podílem venkovských obcí na 12. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích na 11. místo a rozlohou na poslední 13. místo.

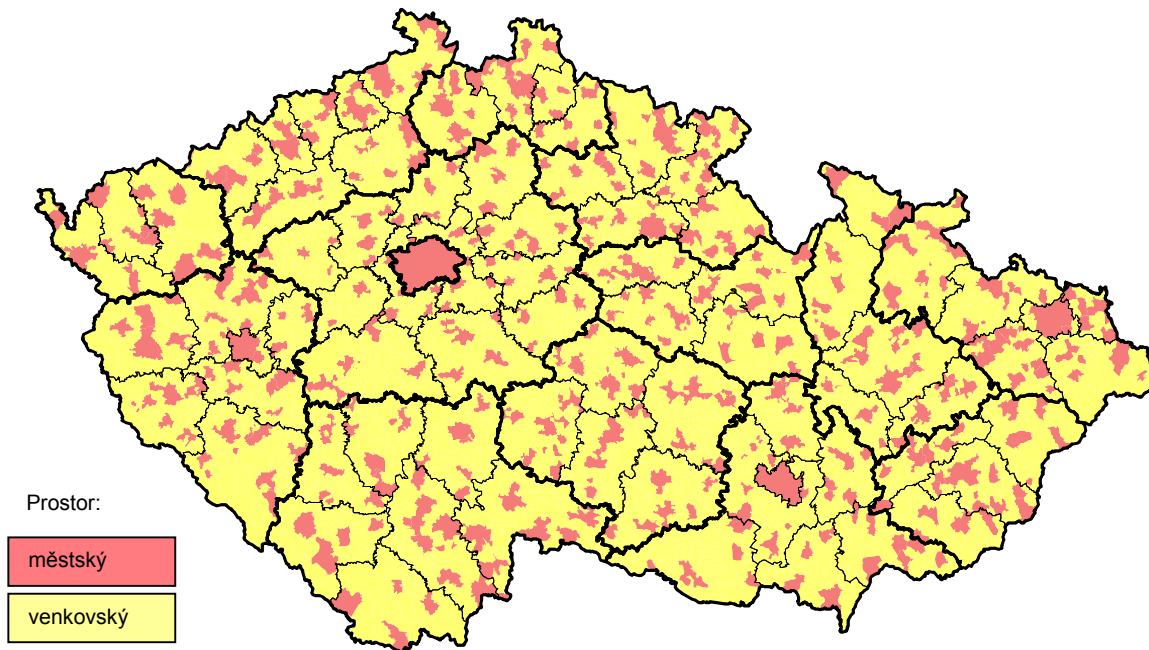
Nejvyšší podíl venkovských obcí se pak nachází v kraji Vysočina (95,3 %) a nejnižší v Karlovarském kraji (77,3 %). V Karlovarském kraji žije na území venkovského prostoru i nejnižší podíl obyvatel (19,0 %), relativně nejvíce obyvatel pak žije ve venkovských obcích Středočeského kraje (45,2 %). Nejmenší rozlohu v mezikrajském srovnání 13 krajů zaujímají v souhrnu venkovské obce v Libereckém kraji (57,9 %) a naopak největší v kraji Středočeském (83,3 %).

2.5. Varianta 5

Venkovským prostorem jsou všechny obce, které nejsou obcemi s pověřeným obecním úřadem a nemají statut hlavního města.

Pátá varianta vychází z hierarchie správní struktury státu. Předpokladem pro toto vymezení je skutečnost, že obce s pověřeným obecním úřadem jsou vždy středisková sídla určitého významu, která nelze považovat za venkov. Podmínka výběru je s ohledem na velikost, výjimečnost a význam Prahy doplněna o tento sídelní celek, který není obcí s pověřeným obecním úřadem.

Česká republika – varianta 5

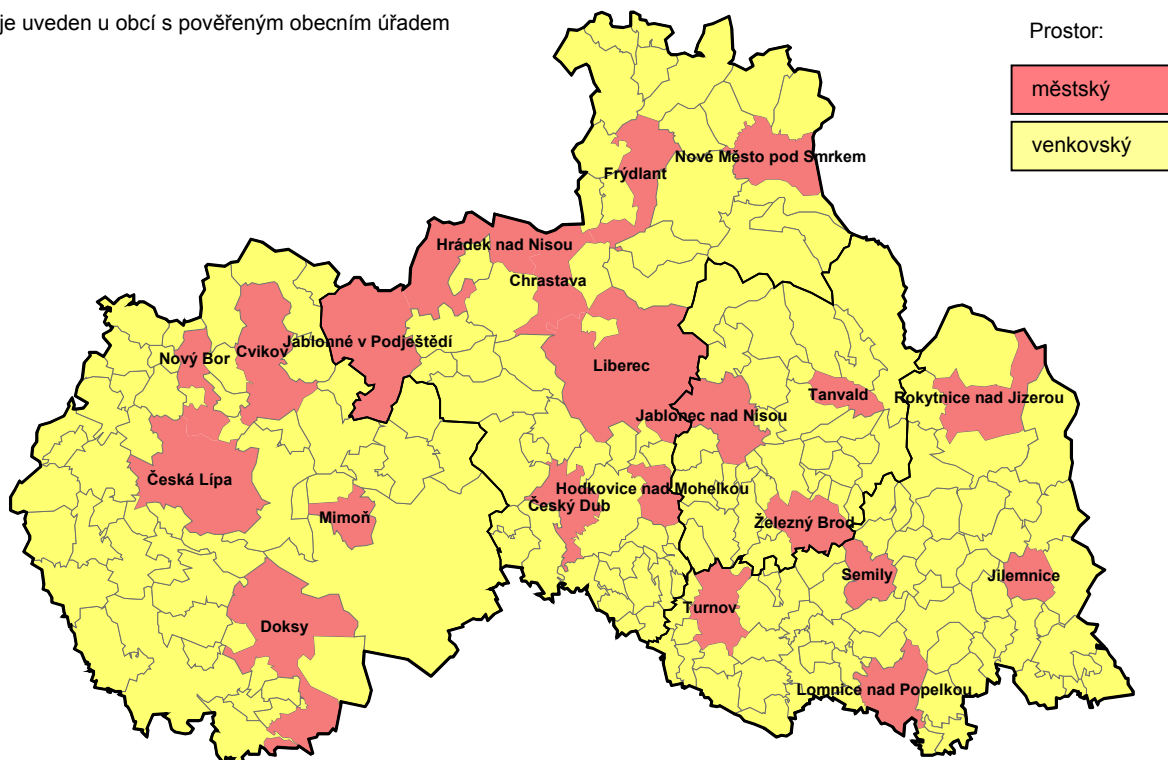
Tab. 2.5 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 5

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 860	93,8	10 287 189	3 523 510	34,3	7 886 702	6 353 170	80,6
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 860	93,8	9 099 063	3 523 510	38,7	7 837 093	6 353 170	81,1
Středočeský	1 146	1 091	95,2	1 175 254	605 454	51,5	1 101 473	963 330	87,5
Jihočeský	623	586	94,1	630 006	249 884	39,7	1 005 688	817 585	81,3
Plzeňský	501	466	93,0	554 537	210 693	38,0	756 108	609 557	80,6
Karlovarský	132	118	89,4	304 602	101 092	33,2	331 455	259 171	78,2
Ústecký	354	324	91,5	823 265	229 316	27,9	533 453	415 353	77,9
Liberecký	215	194	90,2	430 774	134 604	31,2	316 296	242 365	76,6
Královéhradecký	448	413	92,2	549 643	192 622	35,0	475 838	369 478	77,6
Pardubický	451	425	94,2	507 751	212 940	41,9	451 859	377 635	83,6
Vysočina	704	678	96,3	511 645	229 476	44,9	679 563	564 938	83,1
Jihomoravský	673	639	94,9	1 132 563	475 093	41,9	719 630	590 678	82,1
Olomoucký	398	378	95,0	639 894	288 647	45,1	526 677	435 388	82,7
Zlínský	304	279	91,8	589 839	253 411	43,0	396 354	303 792	76,6
Moravskoslezský	299	269	90,0	1 249 290	340 278	27,2	542 698	403 898	74,4

Liberecký kraj – varianta 5

Název je uveden u obcí s pověřeným obecním úřadem

Na základě této definice vymezení venkovského prostoru se mezi venkovské obce Libereckého kraje zařadilo 194 obcí (90,2 % jejich celkového počtu), ve kterých na rozloze 2 424 km² (76,6 % území kraje) žije 134 604 obyvatel (31,2 % z celkového počtu). Sledovaná varianta vymezení ze všech šesti možností nejvíce omezuje velikost městského prostoru. Definuje městský prostor striktně pouze na města, která jsou současně sídly pověřených obecních úřadů. Procentní zastoupení venkovských obcí v Libereckém kraji je v souladu s touto variantou o 3,6 procentních bodů pod republikovou úrovní, podíl obyvatel je ve srovnání s Českou republikou nižší o 3,1 procentních bodů a podíl výměry je nižší o 4,0 procentní body.

Do venkovského prostoru Libereckého kraje se tak řadí i města Desná, Dubá, Harrachov, Hejnice, Jablonec nad Jizerou, Lučany nad Nisou, Kamenický Šenov, Osečná, Ralsko, Raspenava, Rovensko pod Troskami, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Smržovka, Stráž pod Ralskem, Velké Hamry, Vysoké nad Jizerou, Zákupy a Žandov a oba městyse Holany a Zásada.

Při použití tohoto přístupu k vymezení venkovského prostoru se mezi 13 kraji České republiky, bez Hlavního města Prahy, Liberecký kraj zařadil podílem venkovských obcí na 11. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích také na 11. místo a rozlohou na předposlední 12. místo.

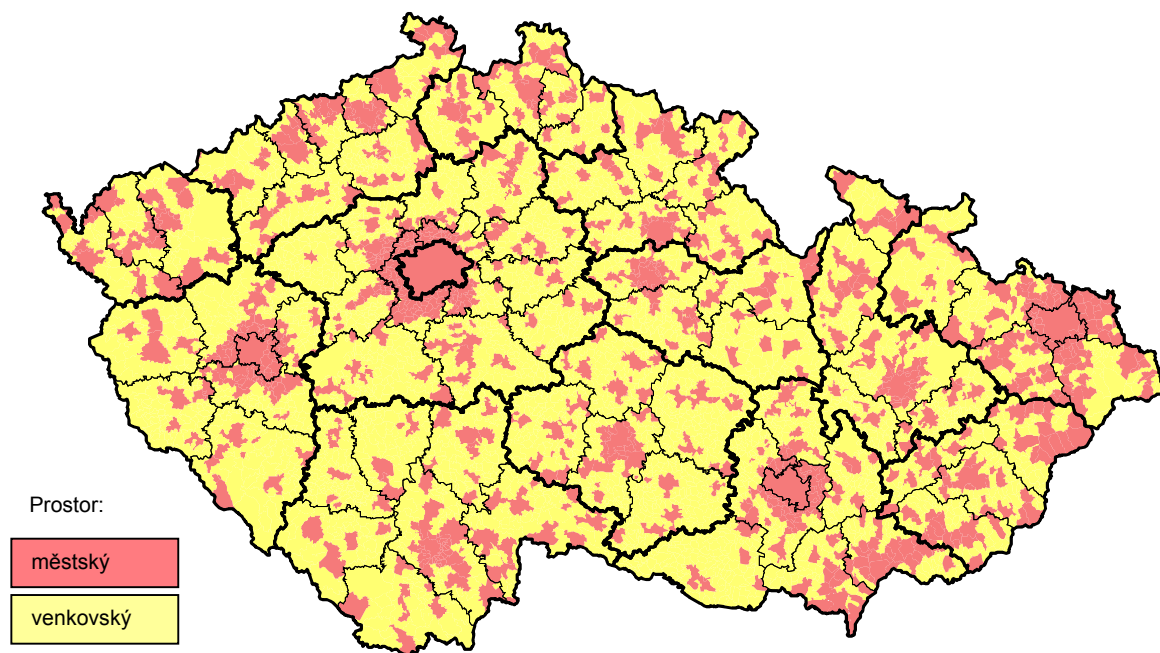
Nejvyšší podíl venkovských obcí se nachází v kraji Vysočina (96,3 %) a nejnižší v Karlovarském kraji (89,4 %). Nejnižší podíl obyvatel žije na území venkovského prostoru v Moravskoslezském kraji (27,2 %) a relativně nejvíce obyvatel pak ve Středočeském kraji (51,5 %). Nejmenší rozlohu mezi sledovanými 13 kraji zaujímají v souhrnu opět venkovské obce Moravskoslezského kraje (74,4 %) a naopak největší tyto obce ze Středočeského kraje (87,5 %).

2.6. Varianta 6

Venkovským prostorem jsou všechny obce s velikostí do 2 000 obyvatel mimo obcí v zázemí krajských měst.

Tato metoda regionalizace venkova vychází z předpokladu, že venkovem nejsou jednak obce nad 2 000 obyvatel (stejně jako u první varianty), a dále z předpokladu, že sídla v zázemí velkých měst nelze taktéž považovat za venkovská. Zatímco první podmínka jednoznačně platí pro celé území státu, druhá podmínka je specifikována s ohledem na velikost měst, v jejichž zázemí obce leží. Expertní metodou byly stanoveny hraniční silniční vzdálenosti, v jejichž dosahu jsou obce ještě považovány za sídla ležící v příměstské zóně a nikoliv za venkov.

Česká republika – varianta 6

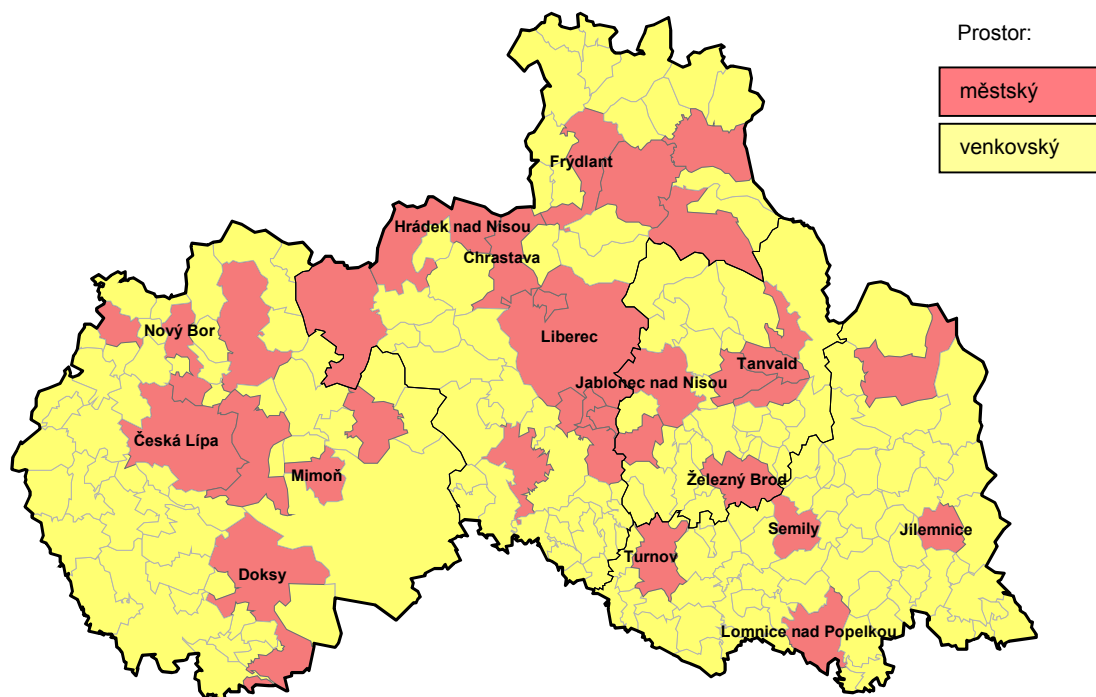

Tab. 2.6 Základní charakteristiky venkovského prostoru podle krajů – varianta 6

stav k 1. 1. 2007

	Počet obcí			Počet obyvatel			Výměra (ha)		
	celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor		celkem	venkovský prostor	
		celkem	v %		celkem	v %		celkem	v %
Česká republika	6 249	5 233	83,7	10 287 189	2 455 997	23,9	7 886 702	5 563 165	70,5
ČR bez Hl. m. Prahy	6 248	5 233	83,8	9 099 063	2 455 997	27,0	7 837 093	5 563 165	71,0
Středočeský	1 146	922	80,5	1 175 254	411 311	35,0	1 101 473	839 185	76,2
Jihočeský	623	546	87,6	630 006	194 042	30,8	1 005 688	764 305	76,0
Plzeňský	501	403	80,4	554 537	149 729	27,0	756 108	566 071	74,9
Karlovarský	132	100	75,8	304 602	58 500	19,2	331 455	215 148	64,9
Ústecký	354	296	83,6	823 265	151 531	18,4	533 453	359 352	67,4
Liberecký	215	181	84,2	430 774	102 306	23,7	316 296	220 195	69,6
Královéhradecký	448	398	88,8	549 643	166 229	30,2	475 838	349 962	73,5
Pardubický	451	396	87,8	507 751	181 212	35,7	451 859	348 447	77,1
Vysočina	704	656	93,2	511 645	207 286	40,5	679 563	533 124	78,5
Jihomoravský	673	546	81,1	1 132 563	298 303	26,3	719 630	473 399	65,8
Olomoucký	398	340	85,4	639 894	209 453	32,7	526 677	373 680	71,0
Zlínský	304	250	82,2	589 839	172 503	29,2	396 354	226 128	57,1
Moravskoslezský	299	199	66,6	1 249 290	153 592	12,3	542 698	294 168	54,2

Liberecký kraj – varianta 6

Poslední uváděná definice vymezení venkovského prostoru řadí mezi venkovské obce Libereckého kraje 181 obcí (84,2 % jejich celkového počtu). Ve venkovském prostoru tak žije 102 306 obyvatel kraje (23,7 % z celkového počtu) a jeho celková rozloha zaujímá 2 202 km² (69,6 % území kraje). Podíl venkovských obcí na celkovém počtu obcí v Libereckém kraji je o 0,5 procentního bodu nad republikovou úrovní, podíl obyvatel je ve srovnání s Českou republikou nižší o 0,2 procentní body a podíl výměry je nižší o 0,9 procentních bodů.

Do venkovského prostoru Libereckého kraje se tak řadí i města Dubá, Harrachov, Jablonec nad Jizerou, Lučany nad Nisou, Osečná, Ralsko, Rovensko pod Troskami, Vysoké nad Jizerou a Žandov a oba městyse Holany a Zásada. Do městského prostoru se naopak podle této varianty zařadily s ohledem na jejich vzdálenost od města Liberce i obce Dlouhý Most, Jeřmanice, Stráž nad Nisou a Šimonovice, které nemají statut města ani městyse.

Liberecký kraj se při porovnání 13 krajů České republiky, bez Hlavního města Prahy, v souladu s touto metodou vymezení venkovského prostoru zařadil podílem počtu venkovských obcí na 6. místo, podílem obyvatel žijících v těchto obcích na 10. místo a rozlohou na 8. místo.

Nejvyšší podíl venkovských obcí se nachází v kraji Vysočina (93,2 %) a nejnižší v Moravskoslezském kraji (66,6 %). Tyto dva kraje vykázaly rovněž nejvyšší a nejnižší podíl obyvatel žijících ve venkovských obcích z jejich celkového počtu (Vysočina – 40,5 %, Moravskoslezský kraj – 12,3 %) a také nejvyšší a nejnižší podíl venkovského prostoru na rozloze kraje (Vysočina – 78,5 %, Moravskoslezský kraj – 54,2 %).

Tab. 2.7 Přehled měst a městysů kraje a jejich zařazení do městského a venkovského prostoru podle variant

	Okres	SO ORP	Výměra (ha)	Počet obyvatel	Počet obyvatel na km ²	Prostor (M - městský, V - venkovský)					
						1	2	3	4	5	6
Cvikov	CL	NBo	4 504	4 446	99	M	M	M	M	M	M
Česká Lípa	CL	CLp	6 610	38 181	578	M	M	M	M	M	M
Český Dub	LI	Lbc	2 257	2 816	125	M	M	V	M	M	M
Desná	JN	Tan	1 258	3 480	277	M	M	M	M	V	M
Doksy	CL	CLp	7 493	5 112	68	M	M	M	M	M	M
Dubá	CL	CLp	6 059	1 749	29	V	V	V	M	V	V
Frýdlant	LI	Frd	3 162	7 556	239	M	M	M	M	M	M
Harrachov	SM	Tan	3 663	1 578	43	V	V	V	M	V	V
Hejnice	LI	Frd	3 819	2 758	72	M	V	V	M	V	M
Hodkovice nad Mohelkou	LI	Lbc	1 349	2 782	206	M	M	M	M	M	M
<i>Holany</i>	CL	CLp	1 877	487	26	V	V	V	V	V	V
Hrádek nad Nisou	LI	Lbc	4 854	7 439	153	M	M	M	M	M	M
Chrastava	LI	Lbc	2 746	6 082	221	M	M	M	M	M	M
Jablonec nad Jizerou	SM	Jil	2 232	1 901	85	V	V	V	M	V	V
Jablonec nad Nisou	JN	JnN	3 138	44 822	1 428	M	M	M	M	M	M
Jablonné v Podještědí	LI	Lbc	5 785	3 722	64	M	M	M	M	M	M
Jilemnice	SM	Jil	1 386	5 731	413	M	M	M	M	M	M
Kamenický Šenov	CL	NBo	1 047	3 957	378	M	M	M	M	V	M
Liberec	LI	Lbc	10 609	98 781	931	M	M	M	M	M	M
Lomnice nad Popelkou	SM	Sem	2 558	5 862	229	M	M	M	M	M	M
Lučany nad Nisou	JN	JnN	1 313	1 738	132	V	M	V	M	V	V
Mimoň	CL	CLp	1 548	6 701	433	M	M	M	M	M	M
Nové Město pod Smrkem	LI	Frd	2 893	3 880	134	M	M	M	M	M	M
Nový Bor	CL	NBo	1 945	12 188	627	M	M	M	M	M	M
Osečná	LI	Lbc	2 806	1 035	37	V	V	V	M	V	V
Ralsko	CL	CLp	17 023	1 920	11	V	V	V	M	V	V
Raspenava	LI	Frd	4 122	2 858	69	M	V	V	M	V	M
Rokytnice nad Jizerou	SM	Jil	3 696	3 194	86	M	M	M	M	M	M
Rovensko pod Troskami	SM	Tur	1 280	1 209	94	V	V	V	M	V	V
Rychnov u Jablonce n. N.	JN	JnN	1 225	2 366	193	M	M	M	M	V	M
Semily	SM	Sem	1 631	8 886	545	M	M	M	M	M	M
Smržovka	JN	Tan	1 482	3 488	235	M	M	M	M	V	M
Stráž pod Ralskem	CL	CLp	2 158	4 071	189	M	M	M	M	V	M
Tanvald	JN	Tan	1 245	6 980	561	M	M	M	M	M	M
Turnov	SM	Tur	2 272	14 517	639	M	M	M	M	M	M
Velké Hamry	JN	Tan	932	2 824	303	M	M	M	M	V	M
Vysoké nad Jizerou	SM	Sem	2 066	1 343	65	V	V	V	M	V	V
Zákupy	CL	CLp	4 074	2 788	68	M	V	V	M	V	M
<i>Zásada</i>	JN	ZBr	612	845	138	V	V	V	V	V	V
Žandov	CL	CLp	2 724	1 913	70	V	V	V	M	V	V
Železný Brod	JN	ZBr	2 251	6 492	288	M	M	M	M	M	M

Pozn.: kurzívou jsou zvýrazněny městyse k 31. 12. 2006